

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 4. prosinca 1913.

Št. 1.

Koroškim Slovincem.

Koroški Slovenci živimo v izjemnih razmerah. Pod tem izjemnim stanjem na Koroškem trpi vse: Blagostanje ljudstva, sreča njegova in zadovoljnost, davkoplačevalci, kultura, izobrazba ljudstva. Koroška je žal podobna bolniku, ki ga je zastrupil mazač. Predvsem čutimo te razmere Slovinci, ki smo prejeli vse take »dobrote« od »dobrohotnega« nemškonalnega sosedu. In naravno je, da zavoljo tega izjemnega stanja trpi tudi naš list.

Nad tri milijone moramo vsako leto plačevati za šolstvo na Koroškem, in naše koroško slovensko ljudstvo po ogromni večini ni zmožno spisati pisma v svojem maternem jeziku, pa tudi ne v tujem, nemškem jeziku. Le majhen del, inteligentnejši del, in še ta povečini le v krajih, kjer so se vsaj v utrakvištnih šolah učili nekaj slovensko pisati in brati, zna pisati. Velik odstotek našega ljudstva na Koroškem ni mnogo na boljšem nego analfabeti. V nobeni drugi deželi, kjer prebivajo Slovenci, se ne čita tako malo kakor med koroškimi Slovenci. Kako pa tudi! Edino v šoli naučiti se toliko nemški, da bi človek z veseljem čital v tem jeziku, ne da bi se mučil, zamore le mal del šolarjev. Svojega maternega jezika so se pa še manj učili — svojega maternega jezika se učijo v šolah vsi narodi, izvzemši koroške Slovence. V svojem maternem jeziku ne znajo torej dovolj gladko brati ali pa sploh še črk ne poznajo, ko izstopijo iz šole. Kdo pa bi se potem še mučil z branjem in zanj vrh tega še plačeval.

Za tako krasno »kulturo« se naj koroški Slovenci še borimo! Morali bi biti blazni, zreli za norišnico!

Toda koroški Slovenec — hvala Bogu — je zelo nadarjen, čudovito nadarjen. Premnogi, ki hrepenijo po izobrazbi, se sami naučijo brati, mnogi tudi pisati v slovenskem jeziku. K temu jim pač največ pripomore »Mir«.

Jasno je pač, da v takem izjemnem stanju trpi mnogo tudi naš list, ki šteje vsled tega le okroglo poltretji tisoč naročnikov, ne more svojim čitateljem nuditi toliko, kakor listi, ki štejejo na desettisoče naročnikov. In vendar je naše glasilo za napredek koroških Slovencev bolj potrebno nego ribi voda. Dokazovati to, bi bilo pač odveč. Sicer število »Mirovih« naročnikov raste, toda razmeroma silno počasi. Prepričani smo, da bi lahko povišali število naročnikov vsaj na 4000, ko bi se vsi naši zaupniki in vneti rodoljubi in rodoljubkinje zavzeli in začeli prav sistematično zanj agitirati. Nekateri gospodje delujejo v tem oziru naravnost vzorno. So pa tudi kraji, kjer bi marsikdo rad naročil list, ko bi kdo stopil k njemu in zanj — napisal naročbo.

Mnogo pa škodujejo tudi nekateri poštni uradi, v katerih sedijo zagrizeni nemškonalni uradniki, ki list zadržujejo, včasih po mnogo dni, in ga bogvekodaj vlačijo, da prihaja ves umazan in raztrgan v roke nevoljnega naročnika, ki meni, da je tega kriva uprava našega lista.

Vse naše naročnike, ki imajo take težkoče z dobivanjem lista, obveščamo, da se odpošilja list skupno za vse naročnike ob istem času in popolnoma lep in ne umazan. Naj nam kar naznanijo vsak nered, in začeli bomo s c. kr. pošto, če ne bo napravila redu, drugače govoriti!

Vsem sotrudnikom se za sodelovanje iz srca zahvaljujemo ter jih prosimo za sodelovanje tudi v novem letu. Naj pa se blagovolijo ozirati na omejen prostor v našem listu in poročajo kratko, jedrnato, pa točno, naj se kolikormogoče ogibljejo vseh osebnih napadov; privatne sporne zadeve pa seveda sploh ne spadajo v list in bodo vsi tozadevni dopisi brez usmiljenja romali v — koš!

Predvsem prosimo naša mnogoštevilna društva, katerim dajemo toliko brezplačnega prostora kakor noben drug list, da se zavzamejo za naš list ter ga širijo. Častna dolžnost vsakega zavednega

koroškega Slovenca je, da sam vzdržuje »Mir« ali pa skupno z enim ali dvema, če žeresne more sam na leto spraviti skupaj borih štirih kronic!

Bog blagoslovi Vaše in naše delo v novem letu!

Vse za vero, dom, cesarja!

Dajmo mladini ljudskih iger!

V božični številki »Reichpošte« objavlja znani bivši poslanec grof Sternberg zanimiv članek o športu ali ljudskih igrah. V tem članku izvaja, da je pri Grkih imelo vsako mesto svoje vežbališče, gimnazij se je imenovalo, in olikani krogi so zahtevali, da se vsk izobraženec udeležuje ljudskih iger. V Rimu ljudske igre niso našle pravih tal, vsakako pa so si cesarji prizadevali, posnemati Grke. V srednjem veku se je na te ljudske igre pozabilo, le Angleži so jih uvedli in s temi igrami dosegli, da zdaj fizično nadkrikujejo druge narode.

Pisatelj pravi: »Šport vzdržuje človeka v letih strasti, mu daje mišic (telesne moči), v letih, ko te moči sicer propadajo, mu jih vzdržuje. Šport je najlepša zabava, najboljšo zdravilo zoper nezadovoljnost; koder se ljudje bavijo z ljudskimi igrami, ponehava posedanje po gostilnah, nezdravo politiziranje in zabavljanje (proti duhovnikom, cerkvi, gospodarjem). Šport daje človeku zmisa za čast! Grki in Rimljani so izredno častili zmagovalce pri ljudskih igrah. Po ljudskih igrah se ljudje organizujejo (združujejo). Na Angleškem so se porodile take športne organizacije v najširšem obsegu. Te organizacije so zdrava protitežja zoper razna nezdrava politična in nepolitična društva. V športnih društvih se izredno krepko razvija čut za častno postopanje v vsakem oziru. (Anglež to imenuje: fair play — poštena igra!) Ljudske igre so silnega pomena za ljudsko pravost! Lenarenje je pričetek vseh pregeh; najboljšo zdravilo zoper lenarenje pa so lepe ljudske igre. Konečno sodi Sternberg, da so ljudske igre

Podlistek.

Na Grmu.

Par slovenskih koroških učiteljev nas je bilo v preteklem deževnem septembru na Grmu pri tečaju za uporabo sadja in zelenjadi. In ni nam bilo žal, da smo pohiteli tja. Videli smo na lastne oči urejeno kmetijsko šolo in slišali na lastna ušesa, da se tam vzorno poučuje. Sicer bi jo bili mi, ki smo v tem oziru malce razvajeni, kmalu popihali nazaj v Gorotan. — Žal nam je bilo samo, da se jih tega tečaja ni udeležilo večje število iz naše Koroške, ne toliko učiteljev, kakor naših deklet in gospodinj, ki bi zelo potrebovale takega pouka. Živimo vendar v deželi, kamor prihaja vsako leto več in več tujcev in tok časa zahteva, da tudi v tem oziru ne zaostajamo, ampak da gremo s časom (s fortšritom, kakor bi rekli naši nemškutarji). Samo težko je še to pri nas koroških Slovincih. Imamo sicer za sadjerejo bolj pripravno lego, kot naši sodeželani, Nemci, namreč apneniško zemljo, ki je posebno prikladna sadju, a navzlic temu nimamo sadjarskega učite-

lja, ki bi nam nudil pouk, kiga zahtevava v duhu časa primereno uporabo sadja. Tega imamo skoro dovolj — preveč še nikakor ne — pa ga ne znamo na prav način uporabljati. Naj omenim tukaj slučaj, ki kaže, kako potreben bi bil tak pouk tudi našim dekletom in gospodinjam. O priliki letošnje vrtnarske razstave v Beljaku je prijaval naš deželni sadjarski nadzornik enodnevnega tečaja za ukuhanje sadja in priglasilo se je takoj toliko deklet in gospodinj, da sta se vršila zapored dva taka tečaja. Tudi v drugih mestih naše Koroške so bili taki tečaji, in povsodi so morali odkloniti toliko in toliko prosilk radi pomanjkanja prostora. In tečaji so trajali samo en dan, pa navzlic temu taki uspehi! Jaz pa vem, da se v enem dnevu ne more nuditi kaj posebnega; manjka časa za tozadevne praktične vaje, kar je tu glavna stvar. Trije Korošci, ki smo bili na Grmu, smo delali več tednov, in sicer lepo v redu: dve uri z ušesi, to se pravi, pazljivo smo poslušali interesantna predavanja gg. učiteljev; drugih par ur si pa lahko v kuhinji prijel tudi z roko, če se ti je ljubilo, ali pa si pazljivo gledal, kako dela sosedu. Trdim lahko z mirno vestjo, da smo se naučili res nekaj lepega in prinesli domov, bodisi dapoiskusimo vse to sami zase, ali pa da širimo naše tam pridoblje-

ne »znanosti« naprej med naša dekleta in gospodinje. Oba moja tovariša sta že naročila nek imeniten aparat za izdelovanje sadnih sokov, ki se menda res dobro obnese. V ta aparat se dene sadje (zrezana jabolka, hruške ali jagodičevje) s primerno množino sladkorja, postavi se na zakurjen štedilnik in po preteku gotovega časa je samo treba malo odviti (odšravfati) in priteče sok, ki je po okusu in aromi finjši od navadno ukuhanega. Toda o tem aparatu mogoče pozneje enkrat.

Videli smo na Grmu in prakticirali pod nadzorstvom učiteljev sami, kako se suši sadje (v strojih in tudi s prostimi sredstvi), kako se ukuhava, bodisi v oslajenem kisu ali v oslajeni vodi; kako se delajo sadne mezge, marmelade, salze in sadni sir. Doslej smo poznali samo sir iz kutin (Quittenkäse); kako se delajo sadni sokovi, ne samo malinovec, ki je pri nas v navadi, ampak tudi drugi: iz jabolka, hruške in jagodičevja. Poizkusili smo jabolčni sok, ki je bil huhan pred par leti, in skoro verjeti ni bilo, da bi bil to res izdelek iz jabolka. Fin je bil tudi sok iz robidnic — ostrožnice pravimo pri nas — in nič slabši od malinovca; nekaterim se je zdel še celo boljše. Škoda, da se pri nas živ krst ne briga za ta imeniten sad. Izborna je tudi vino!

najboljša priprava za vojsko, v kateri bi rezervisti, ki doma žive po delavnicah in tvornicah, velikih naporov ne prenesli.

V teh izvajanjih moramo spoznati silno važno vprašanje naših dni. Mladina nam propada telesno in moralno. Zdravniki opozarjajo, kako je število za vojaščino sposobnih mladeničev v 40 letih padlo od okroglo 77 na 35 odstotkov, in vsakdo ve, da bi dandanes bilo nemogoče sestaviti še kak polk grenadirjev velikano, kakor jih je nekdaj imela armada dosti.

Mladina išče zabave. Mladi človek se hoče razveseliti, hoče priti v stik s svojimi vrstniki. S temi se zdaj shaja v gostilni in zopet le v gostilni, in sicer ne po dne, marveč po noči, in ostaja dolgo tja v noč ali pa do belega jutra. Alkohol, ki ga tu zavživa, pa je strup, ki mladeniču jemlje telesno moč in v njem draži slabo nagnjenje, tako da se za alkoholom redno začenja razuzdanost, drugi poguben strup, ki se ujeda v kri naroda.

Oboje vkup pa stane mnogo denarja, mladenič postane tat, začne se upor zoper stariše, začneta se laž in goljufija; tako se podira človeško življenje od stopnje do stopnje in se mora končno uničiti v beraštvu in popolni propalosti. Po tej poti hodi v pogubo silno število mladih delavcev po mestih, po tej poti stopajo kmečki hlapci in deloma tudi kmečki sinovi. Po tej poti pa ne smemo pustiti ljudi hoditi naprej, če nočemo, da se podre enkrat vse in vse neha v brezupni socialni demokraciji. Vse javno življenje se takorekoč podira! V splošni nevarnosti si moramo poiskati pripravni sredstev. A nam ni treba iskati novih sredstev in delati poskušanj, vzemimo, kar se je dobro obneslo pri drugih narodih, ki so bili pametnejši kakor mi, posnemajmo jih. Ustanavljajmo tudi mi športnih društev za našo mladino; za stare to seveda ni, stari človek tudi ni več v taki nevarnosti, kakor mladina. Ali za mladino, ki je prišla iz ljudske šole, za to mladino moramo poskrbeti z društvi, v prvi vrsti za moško mladino. Imamo že takih društev. Pohvaliti se morajo naši Orli, ki goje telovadbo. Telesna spretnost ali neokornost se v vsem življenju kaže: Človek, ki je sicer spreten, bo v vsem nastopanju odločen, okorni človek pa bo boječ in neodločen, četudi bi bil sicer nadarjen. Naš narod — govorimo tu o Koroški — je pa nekako ves preboječ; dati mu moramo poguma in spretne nastopanja.

Pri telovadbi ne smemo obstati. Koliko je lepega športa po zimi. Telovadba ne daje telovadcu predvsem zabave, v športu pa dobi telovadba zabavno obliko, n. pr. po zimi drsanje po ledu. Kjer imamo jezero ali reko, naj bi si mladina napravila drsališče; drsalnice stanejo malo denarja in se rabijo leta in leta. Izvežbani učitelj ali kak star podčastnik pa bi naj fante učil umetnega drsanja in semtertja bi se drsali za stavo. To je

Prinesli so v sadjarsko kuhinjo tudi nezrelega, črvivega sadja, iz katerega smo napravili fin želé, po domače zdriz. Kuhal se je samo pol ure in bil je gotov. — Videli smo še druge načine, kako se izkorišča črvivo sadje, oziroma sadni ostanki.

Tudi to se je upoštevalo, da živimo v dobi abstinence in smo se potemtakem tudi učili kuhati brezalkoholne pijače. Za nas Korošce je to dvojnega pomena: Statistika nam pravi, da smo v avstrijskih deželah eni prvih, ki zavživajo največ alkohola in s prstom že kažejo na nas Korošce. Vojaška oblast toži, kako slabe in malo vojakov ji daje naša dežela, to vse pa zavoljo tistega nesrečnega žganja. V deželah, kjer se ne zavživa žganja, dobi cesar dva- ali trikrat toliko vojakov (Primorsko, Hrvatsko). To pa samo mimogrede povedano! V brezalkoholnih pijačah imamo mogočno protitežje proti peklenskemu žganju. In še nekaj! Tuji ki prihajajo v našo deželo, bi kaj radi segli po takih izdelkih, raje kakor po naših praznih pivih. Torej: z načinom, kako se napravijo brezalkoholne pijače, naj bi se seznanila vsaka slovenska gospodinja!

Učili smo se tudi, kako se dela dober mošt in ocet (jesih).

Da je v novejšem času, odkar imamo

telovadba, ki daje obenem veliko najlepše zabave. Kjer je prostora za sankanje, naj si fantje napravijo sanjkališče, kjer tega ni, se bo našlo zasneženo polje, kjer se lahko vadi mladina hoditi z deščicami (ski). To daje veliko lepe zabave, katere bi se mladeniči z veseljem poprijeli, ko bi se jih sistematično poučevalo in navduševalo.

Po leti bi se naj prirejale lepe skupne igre: Lawn Temis ali igre z veliko žogo. Za to bi bilo treba prirediti po vaseh igrališč, semtertje bi se dali lepo porabiti občinski pašniki, saj ni da bi moralo biti vse tako natančno prirejeno, kakor pri gospodi v naših mestih.

Naj bi se naše organizacije resno bavile s tem vprašanjem in naj bi si resno prizadevale spraviti v našo mladino pravega duha, pravo častno mišljenje in veselja do lepe zabave.

K položaju.

Pogajanja v Londonu. — Rusi za Bolgare.

Turki mirovna pogajanja v Londonu zavlačujejo. To je stara spretna taktika turških diplomatov, ki je zanje koristna. Čim dalje se pogajajo, tem več časa ima Turčija, da dobi iz Azije novih čet, in kdo vé, kaj se ne splete med velesilami, ki druga drugi zavidajo. Turki upajo seveda na resen srbsko-avstrijski spor, kar bi jim za nadaljevanje vojske prav dobro došlo. Turki zatrjujejo, da Bolgarom na noben način ne prepustijo Odrina, kjer so pokopani sultanovi predniki. Bolgari pa brez Odrina ne sklenejo miru, ker ne marajo, da bi bila tako mogočna trdnjava kot klin zagvozdna v njihovo ozemlje ter je ogroževala. Če ostane Odrin turški, pride pozneje gotovo zopet do vojske med Turki in Bolgari. Bolgari bi radi enkrat za vselej imeli pred Turki mir. Iz Peterburga poročajo, da Rusija krepko podpira Bolgare in zahteva, da dobijo Bolgari Odrin. Rusko črnomoško brodovje je pripravljeno, da more vsak čas pred Carigrad, če bi bilo treba. Če trozveza ne bo ščitila Turčije, Turčiji ne bo preostalo drugega, nego da se uda. Če bi Turčija brez direktne pomoči kake druge države iznova začela boj, bi bila, soditi po poročilih z bojišč, strahovito poražena. Bolgari in Srbi bi korakali v Carigrad in na cerkvi sv. Zofije odstranili turški polmeseč in na njegovo mesto zasadili sveti križ, v katerega imenu so začeli vojsko s Turki.

Meje albanske države.

Kar niso zmogli Albanci sami, to so dosegli za Albance Srbi, Bolgari, Črnogorci in Grki. Z vojsko proti Turkom so osvobodili Albance, ki so se pa izkazali osvoboditeljem zelo nevhvaležne ter so šli povečini zoper srbsko vojsko v boj. Prej so klicali ves svet na pomoč, sedaj pa, ko je prišla pomoč od tiste strani, odkoder se je niso nikdar nade-

za to pripravne steklenice (Weckove, Ulterreform i. dr.) tudi konserviranje zelenjadi lahka stvar, smo prvokrat prakticirali na Grmu. Kako prijetno je vendar: sredi zime lahko postrežeš gostom s fižolom v stročju, špargljem, gobami i. dr. in vse izgleda, kakor da bi prišlo ravno iz vrta oziroma iz gozda.

Škoda, da so tako hitro minuli dnevi na Grmu in smo morali odriniti proti domu. Na jeseniškem kolodvoru v restavraciji smo še enkrat obudili lepe spomine na ta tečaj, na drage osebe, ki smo jih tam spoznali in kojim hranimo še zdaj svež spomin. In koroška mehkoba se je pojavila v naših srcih! Na razstanku smo storili še obljubo, da povemo vsem našim ljudem, kako lepo urejeno imajo kmetijsko šolo na Grmu, in kdor le količkaj more, naj pohiti tja, bodisi že na kak tečaj, ali pa samo gledat, vsekakor bo imel korist. In kar je tudi nekaj vredno in česar pogrešamo tu pri nas doma: slišal bo zlate nauke o kmetijstvu v priprosti, domači besedi in čutil se tam v trenotku domačega.

Te vrste sem napisal, ko sem dobil pred par dnevi spomin na tečaj, ki sem ga posečal na Grmu, knjigo, na katero smo Slovenci lahko ponosni. Nanižano je v tej knjigi vse to, kar smo se učili v tečaju in še veliko več in vse v priprosti bese-

jali, se obračajo zopet na ves svet, na vse evropske države, da naj obsega nova samostojna Albanija vse ozemlje, kjerkoli prebiva le še en Albanc. Celo velik del Stare Srbije, kjer Srbi in Albanci živijo mešano, bi radi imeli zase. Čudni ljudje! Še bolj čudne so pa tiste države, ki hodijo za Albance po kostanj v ogenj in si tako nakupejo sovraštvo balkanskih zmagovalnih držav. Pametni nemški državniki, kakor dr. Baerenreither v gosposki zbornici, svarijo avstrijsko diplomacijo, da naj si ne opeče rok. Toda zdi se, da so avstrijski nemški diplomati slepi in jim je bolj pri srcu sovraštvo do Slovanov, kakor pa gospodarske koristi in politična bodočnost Avstrije na jugu. Menda v Avstriji ne bo bolje, dokler ne dobijo v roke vodstva zunanje politike odločni Slovani in v zunanji politiki ne pridejo do veljave — Jugoslovani.

Rožljanje Rumunije nevarno.

Mednarodni položaj se je vsled neuspehov mirovnih pogajanj med Turki in balkanskimi zaveznicami zopet poslabšal. Proti Bolgariji je tudi Rumunija, ki zavida Bolgarom uspehe in morda ima spletke s Turki zoper Bolgare. Vmešavanje Rumunije v balkansko vojsko je naj večja nevarnost, da spomladine nastane svetovna vojska.

Avstrija hoče »Veliko Albanijo«? — Napečnost med Avstrijo in Srbijo se zopet povečuje? — Avstrija na noben način noče Skadra Črnigori priznati? — Tudi Rumunija meša.

Rim, 31. decembra. Po informacijah tukajšnjih političnih krogov se avstrijski kabinet resnično bavi z mislijo, da na konferenci poslanikov 2. januarja 1913 v Londonu predlaga, naj se ustvari Velika Albanija. Ta namera se v diplomatskih krogih veseli z veliko skrbjo zasleduje. Ako bi Avstrija to res zahtevala, bi ne prišla v konflikt samo s Srbijo in Črnogoro, marveč tudi z Bolgarijo, ki bi morala odstopiti bitoljski in ohridski okraj, glede katerega se je pogodila s Srbijo, da pripade njej (Bolgariji). Dunajski kabinet se predvsem protivi temu, da bi katoliška Severna Albanija pripadla Srbiji in Črnigori, ker bi potem izgubila svoj cerkveni protektorat. Ker je kralj Nikolaj baje odklonil željo Avstrije, naj bi odstopil Lovčen, se Avstrija odločno upira, da bi Skader pripadel Črnigori. Kabineti sicer te dni z vso močjo delajo na to, da bi Avstrija odnehala, in zlasti se trudita za to Nemčija in Anglija, toda grof Berchtold je baje zlasti glede Skadra neodjenljiv. Tripelententa hoče malo Albanijo, kar pa se tiče Italije, se zdi, da je tudi mnenja, naj se meje Albanije preveč ne razširijo, ker računa Italija zaradi svojih interesov v Albaniji na pomoč balkanskih držav in se jim zato noče

di. Ni tu tistih suhih receptov, ki se nahajajo v kuharskih knjigah in so že zastareli; le-ti priporočajo še kot pridatek sadnim konzervam n. pr. salicil, ki je kot strup zdravju kvarljiv. Knjiga je opremljena z mnogimi podobami, osem jih je celo v barvah, kar je za slovensko knjigo nekaj nenavadnega in navzlic tej bogati opremi stane knjiga samo 1 K 20 h. Spisal je knjigo po raznih dobrih virih strokovnjak, kranjski sadjarski učitelj M. Humek. Tisk je poskrbela Katoliška Tiskarna v Ljubljani, kjer se knjiga tudi naročuje.*

Imam v svoji lasti več knjig te stroke, zlasti nemških, pa z mirno vestjo lahko trdim, da mi je prej omenjena najljubša. Priporočam jo v nabavo vsem našim dekletom in gospodinjam, učiteljem, krajnim šolskim svetom in izobraževalnim društvom. Če se ravna gospodinja natančno po predpisih, se ji ne more ničesar skaziti. Hvalo pa mi bo vedla vsaka, da sem to knjigo priporočal.

* M. Humek: Sadje v gospodinjstvu, broš. 1 K 20 h, vez. 1 K 80 h, po pošti 15 h več.

zameriti. Tripelententa hoče Črnigori priznati tudi Sv. Ivan Medua in sploh vse albansko ozemlje od belega Drina. Velesile mrzlično delajo na to, da bi bil položaj do 2. januarja pojasnen. Tudi Rumunija dela pod vplivom avstrijske diplomacije na to, da bi se tudi Kruševo inkorporiralo Albaniji, ker prebivajo tam Vlaha.

Milan, 31. decembra. »Secolo« poroča iz Beograda, da se ondi poudarja, da stoji Bulgarija kljub različnim vabam glede albanskega vprašanja čisto na strani Srbije. Srbija upa, da bodo velesile uvaževale, da ne gre Srbije, ki je toliko žrtvovala, tako prikrajšati, kakor želi baje Avstrija. Pašić je poizkušal priti v oseben stik z grofom Berchtoldom, toda Berchtold mu ni niti odgovoril. Avstrija je v Beograd sporočila, da Skadra ne pusti Črnigori. Trdi se, da so pri Grodskem avstrijske straže streljale preko srbske meje in streljale tudi na neki aeroplan. Srbska vlada je zavolj tega pri avstrijskem poslaniku protestirala. Kakšno razpoloženje vlada vsled tega v Srbiji proti Avstriji, dokazuje tudi to, da so morali te dni neke avstrijske usmiljenke, ki so se vračale iz Sofije, na belgrajskem kolodvoru z vojaško stražo stražiti, ker se je nabrala velika množica, ki je baje insultirala Avstrijo.

Rusija mobilizuje dalje.

Dunaj, 31. decembra. General Suholinov je nasproti dopisniku »Zeit« izjavil, da je Rusija miroljubna, da je pa za vsako eventualnost pripravljena.

Rumunija tudi mobilizuje.

London, 31. decembra. »Daily Telegraph« se poroča iz Beograda, da je rumunska vlada odredila v soboto mobilizacijo. Poklicani so pod zastave vsi moški drugega poziva. Ta vest se tudi iz Bukarešte potrjuje. Vsak dan se pripelje na albansko mejo veliko vojaštva. Rumunija zahteva Dobrudžo z Varno, katere pa Bulgarija nikakor neče odstopiti.

Rumunski častniki vpoklicani.

Dunaj, 31. decembra. Rumunski častniki, ki služijo pri avstrijskih in nemških polkih, so bili telegrafično odpoklicani v domovino.

Politične vesti.

Gosposka zbornica za Jugoslovane.

Dne 30. m. mes. je gosposka zbornica odobrila začasni proračun. Komercialni svetnik Escher je povdarjal pomen Trsta za svetovno trgovino in izjavil, da bi srbsko trgovsko pristanišče ob Adriji avstrijski trgovini le koristilo. — Dvorni svetnik dr. pl. Filipovič je opozarjal na rastoče izdatke državne uprave in priporočal varčevanje, zlasti v podeljevanju podpor. — Dvorni svetnik pl. Vukovič je zavračal trditve, da bi Dalmatinci škilili čez mejo. Če pa hočemo svoje stališče ob Jadranskem morju utrditi, je treba Jugoslovane podpirati. Predvsem je treba odpraviti izjemne razmere na Hrvaškem in ugoditi želji, da naj bi izpiti na zagrebškem vseučilišču veljali tudi za tostransko polovico. — Dr. pl. Baerenreither je avstrijsko vlado svaril, naj se preveč ne meša v vprašanje, kakšne meje naj se določijo za samostojno novo albansko državo in si ne nakopije tako sovraštva balkanskih Jugoslovane. To vprašanje naj se reši mednarodnim potom. Govornik, Nemeč po rodu in mišljenju, je povdarjal državno zvestobo avstrijskih Srbov in Hrvatov. Pametni ljudje torej le malo drugače mislijo, kakor razni kričači na Koroškem.

Delati in ne obupati

je najboljšo sredstvo zoper nesrečo, revščino in otožnost. Delati pa more človek le, če je zdrav. Kdor ima bolečine, n. pr. revmatične, protinove, glavobol, zobobol, kdor se je vsled prepiha ali premraženja prehladil, mnogo-

Državni zbor.

Obstrukcija »Hrvatsko-slovenskega kluba« je dobro uspela. Poslanca Gostinčar in dr. Korošec sta stališče slovenskih in hrvaških poslancev nasproti večini v zbornici in vladi jasno in odločno označila. Gostinčar je dokazoval, kako vlada Jugoslovane zatira in jih v gospodarskem oziru zapostavlja. Da v Celovcu na kolodvoru blago s slovensko spremnico v Kranj zavrnejo, imenuje govornik škandal za državno upravo. Dobro je zavrnil grofa Barbota, ki je trdil, da se Nemcem na Kranjskem godi slabo. Rekel je: Želim, da bi se Slovincem na Kranjskem v kulturnem in gospodarskem oziru tako dobro godilo, kakor Nemcem. Nemci na Kranjskem imajo dve popolni gimnaziji, nemško realko in nad 30 ljudskih šol. Pri vsakem uradu dobi Nemeč popolno pravico, dočim so Slovenci na Koroškem in večinoma tudi na Štajerskem brezpravnici. O ljudskem šolstvu v obmejnih slovenskih pokrajinah se Slovenci in Hrvatje pritožujejo že desetletja. Koroška je v tem pogledu res turški vilajet, sramota za kulturno državo.

Dr. Korošec programatični govor.

Zakaj slovenski poslanci obstruirajo.

Predgovornik je že omenil, da živi v habsburški monarhiji nad osem milijonov Jugoslovane. In vendar tega naroda mnogi nočejo poznati. Mnogo se govori in piše o jugoslovanskem vprašanju, ki je postalo jako aktualno. Vse stranke na levi in desni, slovenske in nemške, priznavajo v besedi važnost tega vprašanja. Pa mi slišimo le besede in ne vidimo dejanj, ki bi primerno rešila to nujno vprašanje. Vsi se boje posledic, zato igrajo politiko ptiča noja, ki v pesek skriva oči. Iz te nesrečne politike pa se razvijajo razmere, ki morejo biti za državo še osodepolne. V Avstriji je vedno tako, da merodajni krogi vidijo nevarnost, pa je ne preprečijo v pravem času ali pa se zganejo prepozno. Vnanji svet misli in sodi, da je naša država že drugi bolnik v Evropi. Slovanske in nemške stranke prezirajo jugoslovansko vprašanje, ker ne poznajo njegove nujnosti in dalekosežnosti. Zato pa hočemo s svojo taktiko prekrižati pota in račune drugih strank, ki nam mečejo pole na pod noge. Kakor vi ovirate naše korake, tako bodemo delali tudi mi. Ako v parlamentu nastanejo napete razmere in preti kriza, tedaj prihajajo k nam od vseh strani gospodje in nam zagotavljajo ljubezen in simpatije do Jugoslovane. Slikajo nam tudi nevarnosti, ako bi izgubili te simpatije. V odločilnih trenutkih, ko so v nevarnosti naše življenjske koristi, tačas nas zapuste vse stranke. Imeli smo »Slovansko unijo« s češkimi poslanci. Borili smo se pogumno za svoje pravice in moč v parlamentu in državi. Bala se se nas druge stranke, in posledice naše moči so se kazale tudi na ministrskih sedežih. Toda zamorec je storil svojo dolžnost zavezniki naši so zamorca pustili na cedilu. (Dr. Diamand: Postal je deželni glavar!) Ali ste vi hoteli biti kranjski deželni glavar? Ta je povsod iz stranke, ki ima večino v deželi. (Choc: Ne gre za osebo.)

Sedaj hočejo večje stranke dati Italijanom pravno fakulteto, za katero iščejo primeren sedež. V Inomostu je ne dovolijo, ker se boje, da bi trpel nemški značaj mesta. Na Dunaju se je tudi branilo, češ, da bi bilo v nevarnosti nemštvo. Torej v Trst ž njo! Zakaj pa ravno v Trst? To mesto je italijansko in slovensko. Po zadnjem ljudskem štetju je v Trstu 118.959 Italijanov in 59.319 Slovencev in vendar mesto ne vzdržuje niti ene slovenske ljudske šole v mestu samem.

Torej Italijani naj dobe univerzo v Trstu, mi pa niti ljudske šole, nobene srednje ali trgovske in obrtne šole? Ali moremo to mirno prenašati? In v trenutku, ko smo zahtevali kompenzacije, vstane slovanski, ne nemški poslanec, Poljak dr. Rosner, ki predlaga, naj se italijanska fakulteta ustanovi v Trstu! Ta udarec, to preziranje je tem hujši, ker to predlaga slovanski tovariš in soglašajo z njim tudi vsi slovanski tovariši. To stori član kluba, ki se protivi z vsemi štirimi rusinski univerzi v Lvovu. (Dr. Diamand: To ni tako! Načeloma smo edini, premagati je treba še nekaj težav!) Da, načeloma zavlačujete rusinsko univerzo. Sicer pa bodo o tem govorili rusinski poslanci. Trditi pa moram, da se v odločilnih trenutkih postavijo proti nam tudi slovanske stranke. Zato moramo izvajati posledice. Vi sami nam vsiljujete v roke orožje obstrukcije. To je naša obramba, naš odpor v skrajni sili. In to orožje bodemo rabili proti vsem nam sovražnim strankam.

Sedaj sta v ospredju dve vprašanji: Hrvaško in zatiranje Slovencev na Koroškem in Štajerskem. Cuvaj pojde, toda njegov zistem ostane. Sramota je za državo pred vso Evropo, da je sploh mogoč Cuvajev zistem. Drugo vprašanje se tiče nas na jugu. Na Štajerskem Slovenci tvorijo tretjino prebivalstva in vendar imamo v deželnem odboru enega samega zastopnika, v deželnem šolskem svetu po zakonu celo nobenega. Za gospodarske namene se na Štajerskem izda na leto okroglo 21 milijonov, od teh dobe Slovenci komaj 1 milijon. Slovenske gimnazije ne dobimo ne v Celju, ne v Mariboru, ker mogočna nemška večina tega ne dovoli. Nimamo nobene strokovne šole; niti meščanske šole nam ne privoščijo, čeravno jih je v deželi za Nemce menda 23. In te morajo tudi Slovenci plačevati. Ali ni naravno, ako smo v odločnem boju z nemško večino? Ta boj nam vsiljuje nemška hegemonija.

Zoper koroški vilajet.

In na Koroškem! Tam Nemci načeloma odklanjajo vsakega slovenskega sodnika. Predsednik deželnega sodišča je to javno priznal. Na Koroškem nimamo slovenskih ljudskih šol; pritožbe leže do petnajst let v ministrstvu. Ta zistem hoče Slovence zatreti v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru. In ko se pritožujemo proti kričnim krivicam, združijo se vse stranke v zbornici, da Italijanom pribore fakulteto v Trstu. In v tem kritičnem trenutku se predrzne c. kr. namestniški svetnik (dr. Bugatto) z nesramnimi sumničeni žaliti naša čustva in prepričanje.

Te neznosne razmere moramo prenašati in čutiti le sovraštvo. Mi vidimo in čutimo, da v tej državi nihče nima zmisla za jugoslovansko vprašanje. Toda mi nismo sentimentalni. Hladnokrvno se hočemo v tem boju ravnati po načelu: Zob za zob, oko za oko!

Posluževali se bomo orožja, ki ga nam vsiljujete. (Poslanec Zenker: Tako pravi duhovnik!) Vi, gospod Zenker, proučite stari testament, novega hočemo mi! Postopali bodemo, kakor nam bode kazalo brez ozira na stranke, katerim nismo odgovorni. Odgovorni smo samo svojim volilcem. Ti pa so v duhu z nami in nas bodo podpirali v tem boju proti vsem nasprotnikom, naj so Nemci, Slovani ali Madjari. Sokriva pa je tudi vlada, ki je eksponent onih strank, ki nas pritiskajo ob steno. Zato bodemo glasovali proti proračunskemu provizoriju, da tudi vladi izrazimo svoje nezaupanje.

Večina je odklonila vse manjšinske predloge. Večkrat je bila večina v strahu da obveljajo razni predlogi manjšine Gostin-

krat ne more opravljati svojega dela. Za take naše čitatelje naj bo namig sledeče pismo Njega svetlosti Jožefa princa Rohan v Schottwien: „Presenetljiv učinek Elsafluida res prekaša vse upe in smete objaviti, da so meni in mojim znancem Fellerjev Elsafluid in Elsakrogljice pri večini boleznih, kakor glavobol in zobobol, bolenju, trganju, bolečinam v križu, nahodu, bolečinam v želodcu, slabostim i. t. d. izbornu služile, zlasti pri oslabiljenem vidu krepča Elsafluid oči, vsledčesar to kot domače zdravilo nepogrešljivo sredstvo najtopleje priporočam.“

Zato bi morali tudi naši čitatelji vedno imeti doma Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdraveči, krepčujoči fluid z znamko „Elsafluid“, da pomirijo bolečine, okrepčajo mišice in živce, osvežijo in poživijo telo, ker je res dober, in kar pišemo, ni samo reklama.

Tako boste tudi Vi zavarovani proti marsikateri nezgodi in boste šli na delo vedno čili in krepki. Naši čitatelji, ki hočejo ta izdelek poizkusiti, dobijo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“ za 5 K franko, če pišejo naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 67 (Hrvaško).

čarjev predlog, da se vladi dovoli le trimesčni proračunski provizorij, je bil odklonjen s 176 glasovi proti 147. Tomšikov predlog, da se plače železniških uslužbencev in delavcev zvišajo za 17 milijonov, je bil odklonjen s 153 glasovi proti 143. Malo pred 1. uro ponoči je bil provizorij dovoljen tudi v tretjem branju. Značilno je, da so socialni demokratje s svojimi glasovi pripomogli do dvetretjinske večine za nujnost tretjega branja. Slišali so se medklici: c. kr. socialni demokratje!

Poslanec Grafenauer in tovariši so vložili interpelacijo na železniškega ministra, v kateri v odločnem tonu zahtevajo odstranitev škandaloznih jezikovnih razmer na glavnem kolodvoru v Celovcu. Ako se upravičeni želijo koroških Slovencev v tem oziru prejkoprej ne ustreže, bode izvajal iz tega »Hrvatsko-slovenski klub« svoje konsekvence.

Poslanec dr. Stransky proti krščanskim socialcem.

Češki poslanec dr. Stransky je v vprašanju na predsednika trdil, da so se nemški krščanski socialci udinili neki holandski tobačni tovarni, da dobijo zato od tovarne vsako leto 10.000 K in vsako tretje leto 100.000 K za volilni fond. Krščanskih socialcev tedaj ni bilo v zbornici.

Nov društveni zakon.

Zbornica je nato rešila še reformo kontrolne komisije za državne dolgove, zakon o klanju živine v sili in je sprejela društveni zakon, kakor ga je sprejel prej odsek. Zakon naj stopi v veljavo s 1. majnikom 1913. Ob poltretji uri zjutraj je predsednik voščil srečno novo leto in zaključil sejo, ki je trajala nad 16 ur.

Kako se imenuje?

najboljša kavina primes?

„Pravi : Franck :“

s kavinim mlinčkom
kot

tovarniško znamko.

Poskušnja dokaže istinitost rečenega, pokaže vse njega vrline v vonju, moči in barvi, izdatnosti, slastnosti in cenosti.

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjevo zdravje je prav trdno, kakor poročajo z Dunaja. Cesar sprejema v avdienci razne dostojanstvenike. Dne 30. m. m. je sprejel med drugimi ministrskega predsednika dr. Stürgkha, dne 31. m. m. pa v enourni avdienci vojnega ministra Krobatina.

Oškodovanim kmetom na znanje. Kakor sem izvedel iz poročila v zadnji številki, je neki kmet iz Kort zamudil čas, naznaniti svojo, po vremenskih nezgodah mu provzročeno škodo. Vsem, ki se je kaj takega vsled oddaljenosti ali slabih potov zgodilo, naznanjam s tem, da naj vsaj v teku 14 dni storijo to in naznanijo škodo pri občini. Preskrbel sem pri ministrstvu, da se bo tudi nanje oziralo, če se držijo zgoraj omenjenega časa za naznanilo. Poznejša naznanila so pa brezuspešna. Grafenauer, poslanec.

Poslanca Grafenauer in Lučovnik. Lutrovska »Bauern-Zeitung« je poročala, da je posl. Lučovnik za več občin v svojem volilnem okraju izposloval državno podporo za po toči oškodovane kmete. Temu poročilu pa je dodala lutrovska lažnivka sledeče: Da pa vestni poslanec ni tako ozkosrčen, da bi skrbel edino za svoje volilce, sledi že iz tega, da občine Podljubelj, Medborovnica in Šmarjeta sploh ne spadajo v njegov volilni okraj, ampak v volilni okraj poslanca Grafenauerja, o katerem pa ni bilo slišati,

da bi bil uvedel kako pomožno akcijo. Ali poslanca Lučovnika ni sram, da pusti kot »dober katoličan«, — kakršen pravi, da je — da ga lutrovsk časopis lišpa s pavovim perjem, ko mora poslancu Lučovniku biti znano, da je g. poslanec Grafenauer za imenovane občine storil svojo popolno dolžnost in sicer z uspehom. Takoj po storjenji škodi se je obrnil pismenim potom na celovško okrajno glavarstvo, kojega odgovor z dne 19. julija imamo v rokah. G. okrajni glavar Rainer poroča g. poslancu Grafenauerju, da bo v 3 tednih cenitev škode v vseh sedmih prizadetih občinah dovršena. Obenem je posl. Grafenauer vložil tozadeven nujen predlog v državnem zboru in pri ministrstvu storil vse potrebne korake. Seveda g. posl. Grafenauer ne bo poročal — **lutrovski »Bauern-Ztg.«** kaj da dela in je delal za svoje volilce. »Bauern-Ztg.« bi storila bolje, da bi poučila kotmarovaškega župana, svojega pristaša, kako da se nepristransko delijo državne podpore, če tega ne mara storiti poklicani faktor, gosp. okrajni glavar, katerega famozni odgovor na pritožbe prizadetih kmetov nam je znan.

Slovenski protialkoholni kongres v Ljubljani je bil sijajno obiskan in se je kaj lepo izvršil. Vsi referati so bili stvarni in dobro izdelani. Prepotrebna protialkoholna organizacija med Slovenci vidno napreduje. Želeti bi bilo, da bi društvo slovenskih abstinentov izdalo poročila v obliki brošurice, ki bi predavateljem o škodljivosti alkohola bila dober pripomoček.

Pridiga prevz. kneza in škofa na Silvestrov večer. Kakor običajno, je pridigal tudi letos na Silvestrov večer v stolnici prevz. gosp. knez in škof dr. Baltazar Kaltner. Govor je bil po obliki dovršen, po vsebini naravnost krasen. Da tudi verni Slovenci izvedo, kaj je govoril njih višji pastir, hočemo jim podati glavne vodilne misli cellega govora. Ko se je uvodom spomnil najvažnejših svetovnih dogodkov preteklega leta, opozarja presv. govornik, da nam je treba nastopiti novo leto z največjim zaupanjem v božjo previdnost, pa tudi z največjo ponižnostjo. Zaupanje nam vzbuja Vsemogočni, neskončno modri vladar vsega sveta, ki tolikokrat prečrta račune krivičnih mogočnežev in zvesto čuje nad svojimi zvestimi otroci. Ponižati pa se moramo pred nekončnim vladarjem vesolstva z ozirom na svojo lastno slabost in onemoglost. Ko nam potem oriše način vladanja božjega v vidnem stvarstvu, nas posebej opozori na prostost človeške volje; človeka, krono stvarstva, hoče Bog pritegniti k sebi s pomočjo dejanske milosti, ne s silo; zato nam je treba na Silvestrov večer izpraševati svojo vest, v kolikor smo kristjani, katoliški kristjani, Avstrijci, Evropejci. Kristjani, kako je z naravnimi in božjimi postavami, katoliki: prevzvišeni z močnim svojim glasom ob grobni tišini tisočerih poslušalcev našteje petere cerkvene zapovedi in se bridko pritožuje, da toliko kristjanov ne obiskuje božje službe ob zapovedanih dnevih, da mora gledati toliko plakatov po vsem Celovcu, kjer se vabi na hrupne veselice in plese v prepovedanem času; z ginljivimi besedami se nadalje spominja tistih ubogih služkinj, ki ne dobijo toliko odmora, da bi mogle zadostiti svojim verskim dolžnostim; z najostrejšim izrazom graja, da je po Celovcu videti ob nedeljah in praznikih nešteto pijanih žganjčev. Nadalje se moramo kot Avstrijci zavedati svojih domovinskih dolžnosti, ker nevarnost vojske, dasi trenutno zmanjšana, še ni odstranjena. Kot Evropejci ne smemo pozabiti, da zdavna ni vse »napredek« (Fortschritt), kar se tako imenuje. Rastoča mehkužnost med vsemi sloji, vsestranska negacija vsake avktoritete, žalostno dejstvo, da se zakon ne posvečuje več kot nekaj, da pojemlje število otrok zlasti med izobraženimi sloji, to so znaki, ki so se kazali že v svetovnem rimskem kraljestvu in ki so povzročili njegov pogin. »Tedaj«, sviri sklepno naš višji pastir, »ne naprej po tem potu v pogubo, ampak nazaj h Kristusu in njegovi Cerkvi!« — Poslušalci, tudi zdatno število moštva, so napeto poslušali. Vtis je bil velikanski, upajmo da bo tudi kaj sadov.

Štirje dečki utonili. Na Silvestrovo so se na ledu zamrznjene Mure pri Judenburgu drsali otroci. Led je bil tenek. Naenkrat se je udrl led dvema gimnazijcema.

Dva vajenca sta ju hotela rešiti in sta se po trebuhu dorinila do udrtine v ledu. Pod težo obeh se je tudi pod njima udrl led. Utonili so vsi štirje.

Nova delniška družba. Kakor se nam naznanja, so dosedaj pri Kathreinerjevem podjetju udeležene tvrdke izpremenile to podjetje v delniško družbo pod firmo Kathreinerjeve tvornice za sladno kavo d. d. Delniška glavica znaša 4 milijone kron. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava se dosedaj razpečava že nad 22 let ter je postala znamenito industrijsko blago, kar se spričo nove ustanovitve pač najbolje razvidi. Kakor nadalje čujemo, se gradi nova velika tvornica, ki se bo v kratkem izročila obratu.

Pogrebni zavod g. Reichla prevzel mesto Celovec. Občinski svet celovski je od g. Reichla prevzel pogrebni zavod in bodo v Celovcu začeni s 1. januarjem pokopavali mrlične mestni uslužbenci. To bi bilo prav dobro, kar si je prebivalstvo že davno želelo, če bi bili celovski mestni očetje zadevo rešili malo bolje, kakor so jo, v prid prebivalstvu, ki je plačevalo ogromne pogrebne stroške zasebnemu podjetniku. Kupno pogodbo z Reichlom so sklenili v tajni seji. Nekateri mestni svetniki pa niso znali molčati, in tako je prišla ta zadeva v svet. »Grazer Volksblatt« poroča, da se je celovška mestna občina zavezala, da izplačuje g. Reichlu 20.000 K vsako leto celih deset let, njegovega sina pa nastavi za ravnatelja mestnega pogrebnega zavoda s plačo uradnika v osmem činovnem razredu, pri čemur se mu vračuni 10 službenih let (torej s plačo kakih 6000 K na leto). »Arbeiterwille« pa poroča k temu še, da je občina prevzela od Reichla ves fundus instructus za 200.000 K. Lepo gospodarstvo! Tako je razumljivo, da milijoni, za katere mora jamčiti cela dežela, pri celovski mestni občini nimajo dolgega obstanke.

Umrl je v Celovcu posestnik in tovarnar Franc Neuner.

Veliki strah zaradi vojne na Balkanu se plega, vsporedno s tem pa gre zopet kvišku cena turških in drugih srečk. Za poznavalca razmer je jasno, da onim, ki si nameravajo kupiti to ali ono srečko, četudi ne v špekulacijske namene, marveč zgolj v spoznavanju znanega reka, da brez srečke ni mogoče zadeti glavnega dobitka, ravno v tem trenutku cvete pšenica. Tako ugodno kot zamorejo kupiti srečke sedaj, najbrže ne bodo kupili kmalu ali pa nikoli. Bližata se žrebanji srbskih in turških srečk, obenem pa prihaja v deželo nebroj kričočih ponudb različnih tujih, večinoma židovskih tvrdk. »Slovenska Straža« prosi tem potom slovensko ljudstvo vseh stanov, da se na vse te ponudbe, ki mu v marsikaterem slučaju zamorejo biti v pogubo, ne ozira, marveč se poslužuje le njenega posredovanja, po katerem bo prišlo v zvezo s prvim in najmočnejšim slovanskim zavodom te vrste v Avstriji, pri katerem se ni bati zgube in brezobzirnosti. — Kojeva miče poizkus z zaupanja vrednimi srečkami, naj čita današnji zavezni oglas »Slovenske Straže«.

Javorje. (Božični dnevi.) Ne morem si kaj, ljubi »Mir«, da bi ti ne sporočil par kratkih novic iz našega kraja, kateri noče biti zadnji tvojih sotrudnikov in bravec. Pač zares prekrasen Božič smo imeli planinci, da bi nas lahko zavidal sam urednik, ki mora delovati v meglenem, mrzlem Celovcu. Slaba jesen nam je sicer nagajala in nam dosti pokvarila toliko obetajočih poljskih pridelkov, toda zima se je sedaj prevrgla v pomlad. Solnce nam je sijalo ves teden prav gorko, da se je kar curkoma talil sneg pod njegovimi žarki, in brez megle in vetra smo praznovali lepe božične praznike. Prvikrat smo se zbrali okrog sicer priprostih, a vendar ljubeznivih jaslic, katere je krasilo majhno božično drevo, ki je s svojimi lepimi naveski in mnogobrojnimi lučicami kar očaralo vse pričujoče. Pečat božični svečanosti pa so vtisnile prelepe Hladnikove, Hribarjeve in Riharjeve skladbe, ki so se menjajoč s samospevi prav dovršeno izvajale. Bog daj še nadaljne vztrajne požrtvovalnosti v čast božjo in v veselje župljanom. — Kar se tiče ljudskega gibanja, je isto prav razveseljivo in zopet žalostno. Razveseljivo, ker je bilo minulo leto 13 krstov in 4 poroke, a samo 7 smrtnih slučajev, kar svedoči, da živi v naših slovenskih planinah zdravo in kremenito ljudstvo, ki ga tudi ob

čas volitev ne otrova versko-narodni sovražnik. Žalostno pa zavoljo pogubonosnega izseljevanja v daljne, tuje kraje k tovarniškemu podjetjem. — Za pust kakor tudi za post nekaj pripravljamo v naš skromni začetek, in upamo, da se nam oboje posreči. Če se nam posreči, se zopet oglasimo. Prid' vrh planin, nižave sin!

Sele. Z žalostnim srcem naznanjam, da so moj preblagi striček »Štajerc« v Ptuju hudo zboleli na možganih. Pred par leti so bili še nekako zdravi in so me javno tako lepo pohvalili, da se je ves omikani in pametni svet čudil. Častitke zaradi te pohvale nisem nobene dobil, čeravno so tudi teta »Freiestimmen« to pohvalo v ganljivih besedah podpirali. Ta-le dva nesorodnika sta me hotela postaviti za glavnega dediča njihove nepredvidnosti, neumnosti in otroškega postopanja, in ker tega dedišstva nisem hotel sprejeti, sta stric in teta znorela in zdaj udrihata ta dva siromaka po meni, da se kar sveti. Toda mene prav nič ne boli. Nikdo pa me ne zavida za to »Štajerčev« »erbščino« tako, kakor selski korespondent mojega strica. Zato rad odstopim, ker je tukaj sorodstvo v prvem kolenu. Bog požegnaj! Josip Linasi, nekdanji tovarniški in železniški uradnik, sedaj pa župnik v Selah.

Ovčja vas. (Občinske volitve.) Tu so se vršile ravno pred Božičem občinske volitve. Izpadle so tako, da se jih Bog usmili. Zmagali so nasprotniki na celi črti. V Ovčji vasi so štirje odborniki! Izmed teh je eden g. učitelj Milovnik, drugi pa mizar Simon Martinc! Lahko je nas Ovčane sram, da imamo take zastopnike! Ali ni bilo v Ovčji vasi drugih mož, kmetov in domačinov, ki bi bili bolj poklicani zastopati vas, kot ta dva! Čudno je res, da se pustijo ljudje tako za nos vleči. Simon Martinc, ki še posestnik ni, bo pa zdaj kot mladi kričič proti »črnim« sedel v občinskem odboru. Župan Ehrlich pa žalibog vidi same učitelje, borštinarje in tujce! Domačini ne veljajo nič več! (Od druge strani se nam poroča, da se je zoper volitve vložil priziv. Ured.)

Gospa Sveta. (Fortšritlih nabiratelj za vojake na meji.) Dne 21. decembra opoldne je prišel na tukajšnji župnijski urad oklic za vojake na meji. Še isti popoldan prideta g. učitelj Müller in Nevbirtov Korl (obadva sinova slovenskih staršev) ter izjavita, da nabirata v imenu rekrutov (M. niti ni bil vojak) že tri dni (!) darove za vojake. Razvidno je, da se takim fantom ni moglo zaupati, posebno ker je bilo na oklicu zapisano, naj zbirke napravijo župnijski ali občinski uradi, razun tega je bil namen očividni. Pri duhovnikih sta odšla seveda praznih rok, po drugih hišah, tudi pri slovenskih družinah, pa sta dobila, ker so mislili, da pobirata v imenu občine. Ker sta torej imenovana fortšritlih-rekruta že povsod pobrala, je gotovo, da župnijski in občinski urad nista več mogla in smela pobirati. Ali kar smo slutili, to se je tudi zgodilo. Imenovana liberalna fanta sta pobirala samo zato, da bi se moglo v časopisih raztrobiti: Glejte, mi fortšritlih Nemci (slovenskega pokolenja!) smo nabrali 318 kron, občinski in župnijski urad pa nič! Da, še več, tukajšnjo duhovščino zavoljo tega sumničijo, da ni patrijotična (ker je slovenska) in 75 let staremu gosp. dekanu, ki imajo gotovo stokrat več patrijotičnega čuta v srecu, nego vsi liberalni učitelji skupaj, podtikajo besede, ki jih nikoli in nikjer niso izgovorili. Dopisun »Freie Stimmen« g. dekana dolži, da bi imeli na prižnici reči, da je smrten greh, proti Srbom sovražno se obnašati (sich verhalten). Zavoljo patrijotizma se z lažnjivim dopisunom, o katerem se sodi, da ni daleč od šole, ne bomo prerekli, samo izjavimo: ako ste res tako dobri patrijoti, zakaj ne naučite šolarjev prelepe cesarske pesmi, da bi jo peli v cerkvi, zakaj jim niste naročili patrijotične knjižice »Mein Österreich«, četudi je to knjigo deželni šolski svet priporočal. Kar se pa tiče prispevka za Rdeči križ in za vojake na meji, je tukajšnja slovenska duhovščina gotovo več darovala, kakor dopisun in njegovi fortšritlih podrepaniki. To naj bode v odgovor na nesramni članek v »Stimcah« z dne 28. decembra 1912.

Žabnice. (Občinske volitve.) V Žabnicah so se občinske volitve popolnoma mirno vršile. Z volitvijo so večinoma vsi

zadovoljni. V odboru sedijo sedaj sami domači, trezni gospodarji, ki bodo morali med sabo urediti važna vprašanja. Posebno važna bo naprava vodovoda. Za volitve se je noč in dan trudil g. učitelj Roblek. Prav je tako, da se prav posebno trudi za ljudski blagor; da njega ni v odboru, to mu seveda ni prav. Pa kmetje so prepričani, da bodo občinski očetje tudi brez njega izhajali.

Medgorje. (Nove jaslice. Na sveti večer so v Medgorjah dobili nove jaslice. Stare so zgorele ob cerkvenem ognju dne 15. marca 1880. Ljudje so bili že skoro 33 let brez njih. Nove jaslice so dolge 170 cm, široke 50 cm in visoke 80 cm in so veljale 175 kron, nabranih po celi fari. Naredila jih je tvrdka Golež v Pliberku. Delo hvali mojstra. Otroci niso mogli proč od njih.

Sv. Peter pri Vašinjah. (Volitev občinskega odbora.) Kljub vsej pretkani agitaciji od nasprotne strani, ki se je vršila na najnesramnejši in najpodlejši način, prav »im Sinne des Fortschritttes,« je vendarle zmagala slovenska stranka v drugem in tretjem razredu. Pokazalo je s tem ljudstvo, da se noče klanjati z mastnimi podporami podkupljenim nemškutarjem. Da, celo hlapci so morali na volišče; jako žalosten pojav za stranko in nje »Fortschritt« ter inteligenco! — Izvoljeni so: 1. razred: Fr. Pogantsch, Mih. Feinig, Flor. Korak, Robert Kunitzer; 2. razred: Valentin Ruter, Jurij Ruter (župan), Jožef Hudelist, Jožef Knes; 3. razred: Flor. Karner, Primož Kumer, Anton Lesjak, Karl Marko. — Posebno se je postavljaj gozdar in posestnik M. Feinig iz Sv. Neže, ki je porabil pri agitaciji gotovo par čevljev! Umevno, izkazati se je moral hvaležnega za podeljeno mu podporo v vigradi! Tudi nekaj drugih kmetov je v svoji zaslepljenosti letalo od hiše do hiše. Za plačilo so prišli parkrat na rešeto, a ker so bili presuhi — zdrknili so skozi med pleve in ž njimi tudi lepe sanje o nemškutarskem odboru! Upamo, da so dobili dovolj »šnofovca« in da si zapomnijo enkrat za vselej, da v Št. Petru ni prostora za nemškutarijo in če jo še na tako pretkan način hočete vpletati! — Županstvo je itak do skrajne mere tolerantno. Uraduje se v nemškem jeziku, publicira istotako! Sploh ni skoraj znakov, da je odbor sestavljen iz večine slovenskih odbornikov. Tudi so doklade v primeri s sosednimi občinami jako nizke. Kaj še hočete več? Peče vas seveda, ker je župan Slovenec in ker bi mesto njega radi venčali enega vaše sorte za župana! O, se poznamo! Občinski lov je nekaj predrag in rabila bi se oseba, ki bi s svojim vplivom znižala visoko najemščino. Ta poželjivost je, hvala Bogu, za enkrat splavala po vodi! Našim kmetom pa čestitamo, da so dobili v 2. in 3. razred iste može, ki so se trudili že minulo periodo v prid kmečkega ljudstva. Želeti bi bilo samo še dosedanjšega župana, in občina je lahko zadovoljna.

Grebinj. (Nov najemnik) nastopi v našem »Narodnem domu« v novem letu. Ime mu je Peter Ručigaj. Ker poznamo njega in njegovo ženo kot spretni osebi, smo prepričani, da bodo gostje z izpremembo zelo zadovoljni. Ravnotako pa tudi pričakujemo, da bodeta nasproti občinstvu postrežljiva, prijazna in vse storila, da se obrt pospeši. Zato moremo gostilno v »Narodnem domu« le najtopleje priporočati.

Ruda. (Občinske volitve.) Lep uspeh smo dosegli Slovenci dne 28. decembra pri občinskih volitvah. Tretji razred smo nemškutarjem popolnoma iztrgali; v drugem razredu smo pa propadli samo za en glas. Če bi ne bili ljudje odvisni od barona Helldorfa in njegovega »gozdnega mojstra« Mannerja, bi občina bila že davno v krščanskih in slovenskih rokah. Tako pa je še enkrat zmagal znani nemškutarski terorizem. Moralna zmaga je na naši strani. O blamaži bivšega nemškutarskega in »štajercijanskega« župana Jakelna bomo poročali prihodnjic.

Vogrče. (Kaj je s slovenskim učnim jezikom na naši šoli?) Do malega pet let se že bojujemo za šolo s slovenskim učnim jezikom in smo jo tudi pri najvišjih instancah srečno izvojevali. Pol leta je že, odkar je upravno sodišče na Dunaju ukazalo c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Celovcu, da upelje na naši šoli slovenski učni jezik. Do danes pa še c. kr. deželni šolski svet ni ganil prsta v tej zadevi

in naš krajni šolski svet še do danes ni bil niti z besedico obveščen o rešitvi svoje pritožbe. Neka merodajna oseba pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Velikovcu je nasproti neki osebi izjavila, da slovenskega učnega jezika na šoli v Vogrčah nikoli ne bo. Vprašamo c. kr. deželni šolski svet: Ali je to res? Ali res ne mislite izvršiti ukaza najvišje instance? Kako dolgo bomo morali še čakati, da dobimo šolo, kakoršno nam je že zagotovila najvišja državna oblast? Ali nam taka brezbriznost od strani deželne šolske oblasti ne mora vzeti vse zaupanje do c. kr. javnih uradov, če ti tako slabo izpolnjujejo odloke svojih predstojnikov? C. kr. deželni šolski svet, zgani se in stori že enkrat svojo dolžnost! — Več Vogrjanov.

Tolstivrh. (Poslanec Grafenauer za svoje volilce.) Naša živinorejska zadruga, ki obstoja šele dobro leto, si je nakupila lansko pomlad lasten pašnik na Kurijevem posestvu. Stal je 25.000 K. Poslanec Grafenauer nam je izposloval pri poljedelskem ministrstvu 25% podpore, tako da pričakujemo od ministrstva kakih 6500 K. Delavnemu g. poslancu se načelstvo zadruge tem potom zahvaljuje za njegov trud.

Hodiše. (Občinske volitve.) Dne 17. decembra m. l. smo volili občinski odbor. Z veseljem poročamo, da smo izšli iz volilne borbe s častno zmago. Nasprotniki, na čelu jim nadučitelj Staudacher, so se sicer zelo potrudili, da bi prišli do večine, a njihov up je splaval po vodi. Čisto malo je manjkalo, da niso izgubili tudi I. razreda, v katerem so se doslej čutili tako varne. Le z največjim naporom so ga mogli tokrat še obdržati, in sicer s tem, da so po c. kr. okrajnem glavarstvu spravili učiteljico v I. volilni razred, ujeli pooblastilo neke vdove, koje rajni mož je bil steber naše stranke ter pripeljali na volišče častnega občana, vpokojenega nadučitelja Wieserja iz Čajnc, ki se doslej volilne pravice ni posluževal. Razmerje glasov je bilo sledeče: v III. razredu so dobili naši možje 72, nasprotni 31 glasov, v II. naši 25 in 27, nasprotni 7 in 5, v I. naši 9 in nasprotni 10 glasov. Te številke so jasen dokaz, da naše ljudstvo zmiraj bolj obrača hrbet nemškonacionalni stranki in gre ista tudi pri nas vidno rakovo pot.

Št. Peter pri Grabstanju. (Zloraba »Gauvereina«.) V nedeljo, dne 22. m. m. popoldne smo imeli v gostilni n. d. Švarc dobro obiskan občni zbor našega »Gauvereina«. Govoril je inšpektor za planine in pašnike g. Paher, kako zboljšati pašnike s tem, da se razdelijo. — Načelnik podružnice »Schulvereina« je porabil to priliko, da je pri odhodu zborovalcem vsiljeval list »Der Kampf ums Deutschtum«. Kdo torej hujska naše kmete zoper vse, kar je slovenskega?

Tolstivrh. (Zahvala g. poslancu Grafenauerju.) Kakor je bilo brati pred poldrugim letom, so povzročili takrat hudourniki znatno škodo nekaterim našim občinskim cestam in potom. Obrnili smo se takrat s prošnjo do našega poslanca Grafenauerja, da nam v svrhu poprave poškodovanih potov izposluje deželno, oziroma državno podporo. G. poslanec si je sam prišel ogledat škodo in nam obljubil, da se bo na merodajnem mestu zavzel za našo občino. In danes nam veleva dolžnost, da se mu javno zahvalimo za njegov trud. V deželnem zboru nam je izposloval 1600 K podpore, pri ministrstvu pa 1200 K, v slučaju da znašajo popravni stroški 4000 kron. Delovanje našega poslanca je tiho in včasih skoro neopaženo, a vendar kažejo vspehi, da mu nismo zastoj zaupali svojih glasov.

Žabnice. (Zima.) Pri nas je sedaj precej mrzlo. Zjutraj imamo dostikrat kar 10 stopinj pod ničlo. Pa zato nismo nič hudi! Sedaj vsaj lahko spravljamo led iz našega »jezera«. Otroci imajo pa tudi svoje veselje pri »plezanju«. Za nas »ta stare« je le to nerodno, ker se najraje drsajo kar po potih. Dne 8. decembra je šla mati Pečarijeve gospe iz cerkve. Pa se ti pridrve za njo po poti otroci, podero staro, bolehno ženo na tla in brž je bila roka zlomljena. Sedaj pa je od županstva prepovedano pod precej strogo kaznijo drsati se po potih.

Borovlje. (Sloga med nemčurji.) Med nemškutarskimi bratci v Borovljah ne vlada posebno bratoljubje, ali pa so vsi podobni potapljajočemu, ki se upira in zanaša na zadnjo svojo moč, predno se zgubi v valovih — svojih dolgov. Tako se ima Rosen-

talerhof zahvaliti edino županu Ogrisu, ki tako očetovsko skrbi, da ima ta gostilna gotove obiskovalce. Svoj čas so smeli tujci, ki prihajajo v Borovlje, iti v katero gostilno so hoteli. A sedaj ni več tako. Če se kdo noče zameriti občinskemu ateuju, mora stanovati v Rosentalerhofu, drugače ga župan ne sprejme, drugače je pot v Borovlje zastoj, odslovi ga, ne da bi povedal zakaj. Da drugi gostilničarji hudo gledajo na župana, se zastopi, predvsem Pravh, kateri je imel prej vse potnike in tujce v svojih prostorih. Ali bodete še vedno molčali? Ali vas župan ne tlači dovolj, ko je Vam prigospodaril 400.000 kron dolga in 200% občinskih doklad. Pač res je pesmica, ki jo je nekdo v neki gostilni v naglici sklanfal: Schönes Ferlach, wolltest deutsch sein über all's. — Doch zum Dank, ach! hast bloß Schulden über'n Hals.

Šmarjeta v Rožu. (Pri občinskih volitvah) v Šmarjeti v Rožu dne 22. m. m. je zmagala nemškutarska stranka s pomočjo vseh pri nemčurjih navadnih sredstev in ob primeroma majhni udeležbi naših.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Društveno gibanje.

Sodaliteta presv. Srca Jez. za dekanije Beljak, Šmohor in Trbiž ima svoj sestanek dne 8. prosinca 1913 ob pol 2. uri popoldne v župnišču Podkloštrm.

Dobrlavas. Katol. slov. izobraž. društvo priredi na praznik sv. Treh kraljev popoldne ob 3. uri v »Narodnem Domu« svoj VII. redni občni zbor s sledečim sporedom: Poročilo odbornikov, volitev novega odbora, govor in igra »Nežika z Bleda«. Vstopnina se bo pobirala kot navadno. — Odbor.

Guštajn. V nedeljo dne 5. januarja se zberejo udje našega izobraževalnega društva po blagoslovu k veseli božičnici v Petračevi gostilni. Za govornika je povabljen č. g. kaplan v Prevaljah Fr. Krašna.

Št. Lipš. Slov. katol. izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 5. prosinca 1913 popoldne po blagoslovu v društveni sobi mesečno zborovanje s poučnim govorom. — Odbor.

Črna. Slov. kršč. soc. del. društvo priredi dne 5. jan. 1913 ob 8. uri zvečer in dne 6. januarja 1913 ob pol 3. uri popoldne igri: »Najdena hči« in »Kazen ne izostane« v svojih društvenih prostorih pri Drogeniku. Vstopnina 60 vin. sedež, 40 vin. stojišče. — Odbor.

Železna Kapla. Izobraževalno društvo priredi na dan sv. Treh kraljev popoldne po blagoslovu v društvenih prostorih pri Bošterju shod s sledečim sporedom: 1. Govor. 2. Igra: »Čašica kave«. 3. Igra: »Krčmar pri zvitem rogu«.

Cerkvene vesti.

M. g. kancelar Vidovic se počuti mnogo bolje in je izven nevarnosti. Vendar se mora še zelo varovati vsakega napora in zato so naproseni čč. gg. duhovni sobratje, da položijo svoje obiske še za kak teden. Pismo se lahko pozdravi gospoda kanclerja v knezoškofijski pisarni, kjer je vsikdar na razpolago pola papirja.

Umri je dne 26. decembra č. g. Fr. Ks. Schneider, župnik v Trebnjem, star 71 let. N. v m. p.!

Prezentiran je na župnijo Trebnje č. g. msgr. Karol Wohladt, župnik v Hörzendorf.

Začasno vpokojen (na tri leta) je č. g. Peter Kugler, dekan in mestni župnik v Volšpergu.

Razpisana je do 31. januarja leta 1913 mestna župnija Volšperg; patron je knez in škof lavantinski.

Mašniško posvečevanje. Po končanih duhovnih vajah v semenišču bodo sprejeli nižje redove sledeči gg. bogoslovci: Franc Grollegger, Jan. Kuchling, Anton Mlinar; višje redove: o. Florijan Neuwirth, kapucin, Maks Schätzle, Jožef Lepivrczyk.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V Ukve. Če res z županom in njegovim gospodarstvom Ukljani niste zadovoljni, bote bolje dokazali s tem, da ga pri prihodnjih volitvah pošljete v že davno zasluženi pokoj, kakor pa z dopisom. Želimo tudi Vam srečno novo leto — Logavas. Zakaj brez podpisa? Pošljite svoj naslov, sicer načeloma ne moremo objaviti. Zakaj strah? Imena nikdar ne izdamo! — **Železna Kapla.** Prosimo, da razna poročila pošljete ločena drugo od drugega, ne na enem listku. Pozdrav!

Imate bolečine? Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utahajoci, lekajoči in krepa-joči Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstorka za poskušn'o 5 kron franko. — Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Loterijske številke.

Linc, 28. decembra: 18 57 45 39 69
Trst, 28. decembra: 70 37 48 30 40

Tržne cene v Celovcu

24. grudna 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litr. (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	—	—	—	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	22	—	—	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fizola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	60	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	7	50	9	—
„ kisló	6	20	7	50
Slama	3	60	5	50
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—

Mleko, 1 liter	—	26	—	30
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	80	3	60
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast . . . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	8	—	12	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	20

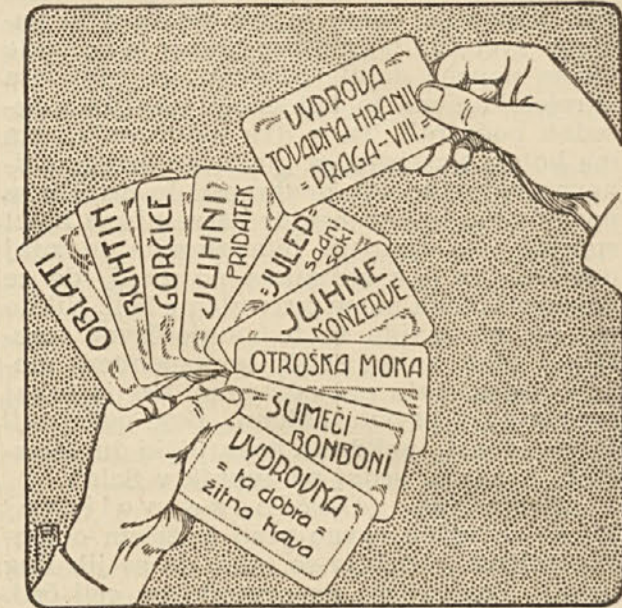
Živina	Počrez	100 kilogr.		Prignalo	Prodalo	
		živa	zaklana			
	od	do	od	do	od	do
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	
Junci	—	—	—	—	—	
Krave	—	—	—	—	—	
Telice	—	—	—	—	—	
Svinje, pitane	—	—	140	146	28	
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	
Ovce	—	—	—	—	—	

Denarja ni, draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom 6 do 10 kron na dan zaslužiti, pošljite v pismu za pojasnilo pet znamk po 10 vinarjev in svoj natančen naslov na Josip Batič, Ilirska Bistrica (Kranjsko).

Peter Marković
akademični slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. cerkvenim predstojništvom in slav. občinstvu za slikanje različnih cerkvenih podob, posebno križeva pota, oltarne slike, banderne in slike za postni čas. Vse na trpežno platno in s stanovitnimi barvami. Ravno tako popravljam stare umetne slike. Vse po najnižjih cenah. Za poletni čas za slikanje cerkva se priporočam že sedaj.

Veselo novo leto
prečastiti duhovščini in vsem svojim častitim odjemalcem želi
H. Wodoscheg
krojač in založnik c. kr. državnih uradnikov v Celovcu, Domgasse št. 11.

! 500 kron !
Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pis-mom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I. poštni pre-dal (12/829) Ogrsko.

Ostanke najkрасneiše
kupite najbolj poceni samo pri priznani so-lidni tvrdki prvi razpošiljevalni zavod
Alojz Stodola
v Chroustovicích (Česko).
1 bala 50 do 60 m ostankov v dol-gosti 3 do 10 m modnega blaga za dame za obleko in bluze, kanafasev, platna, barhentov, flanelov itd. za 24 K po povzetju plačano ali polo-vico bale za 12 K nefranko.

Knjigoveški pomočnik,
oženjen, ki ima zmožnost samostojnosti, se takoj sprejme pri **J. Krajec nasl. v Novem mestu.** — Pogoji ugodni, služba prijetna in trajna.

Hranilnica in posojilnica v Tinjah
(Slov. Šmihel)
naznanja, da se je pri zadnji odborovi seji sklenilo od 1. januarja 1913 zahtevati

od posojil **5 1/2 %**
Načelstvo.

Živiljsko vprašanje za vsakega
je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka, da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja kaka nerednost, isto odpravi.
Po nešteti zahvalnih pismih so se iz-borno izkazale kot najzanesljivejše domače zdravilo za slab želodec pri otrocih in odraslih, za povzdigo teka in odstranitev slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brezokus-nosti, slabosti, slabega spanja itd vsled mo-tenja prebavljanja več kot trideset let sem
BRADY-jeve želodčne kapljice
prej imenovane Marijacejske kapljice.
Varujte se slinco glasečih se ponaredb in popačb in pazite na poleg se nahajajočo varstveno znamko Materē božje z Detetom na desni roki in podpis:
Dobivajo se v lekarnah v steklenicah po 90 v in K 1-60. Pošilja se od lekarnarja: **C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385** (6 steklenice za K 5-40, 3 podvojne steklenice za K 4-80 poštuine prosto).

Pri reumatizmu in neuralgiji

lajša in pomiruje bolečine, pri skrnini izsesava oteklino na členih in jih nareja zopet gibene; pri ozeblinah odstranjuje v kratkem času neprijetno bolečo srbenje; za vdrgnjenje, masažo, obkladke in kopanje pripravi

CONTRHEUMAN

Besedna znamka za (mentholosalicirani) ziran kostanjev izvleček,

z vdrgnjenjem, masažo ali obkladki. - 1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica
Proti predplačilu K 5.— se pošlje 5 škatlic
Proti predplačilu K 9.— se pošlje 10 škatlic

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Zimske barhente!

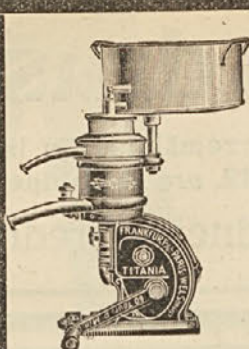
Kdor rabi dobre in pristnobarvne zimske barhente, flanelne za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, cefire, platno, inleat, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepne robce in druge tkanine, naj se obrne zapu na kršćansko tvrdo

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorec se pošilja zastonj in pošt. prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanelne, kanafase itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 kron, prve vrste za 20 kron, najtinejše vrste za 25 kron franco po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošilja. — Flanelne ali cefirne srajce za gospode po K 1.80, 2.20, 2.60, 3.— in 4.—. — Odjemalcem najmanj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilu zadostuje zaznamba obsega vratu. — Dopisuje se slovensko.

Titania brzoparilniki za živinsko krmo

z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejše napravljanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna

Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene. Stroji za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.

Titania tovarna, Wels št. 214, Zg. Avstrijsko.

Odlikovana z različnimi državnimi darili in drugimi priznanji prve vrste. Zastopstva povsod!! — Pošljamo na poizkušnjo. Plačevanje na obroke rado dovoljeno. Prospekti, spričevala zastonj. Zastopniki se iščejo povsod.

Gostilna

v lepi in prostorni hiši posojilnice v Globasnici se da pod zelo ugodnimi pogoji v najem. — Zglasiti se je treba najmanj do 15. svečana prihodnjega leta pri načelstvu posojilnice v Globasnici, kjer se izvejo tudi natančni pogoji.

RAZGLAS.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah

naznanja s tem, da je sklenila od 1. januarja 1913 naprej

zvišati obrestno mero

kakor sledi:

za hranilne vloge od 4% na 4½%,
za posojila pa od 5% na 5½%.

Načelstvo.

Zdravniško in klinično potrjeni uspehi

dokazujejo, da je pri mučnem krčevitem kašlju otrok in odraslih

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

THYMOMEL SCILLAE

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franco 1 steklenico, 7.— K 3 steklenice, 20.— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka,

izdelovatelja in var-

stveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Kolodvorska cesta št. 27 (v lastni hiši)

naznanja svojim vlagateljem, da bo zvišala od 1. januarja 1913 obrestno mero od starih in novih vlog na knjižice na letnih

➔ **4¾%** ➔

Rentni davek od vlog na knjižice plača banka sama.

Sprejema vloge na tekoči račun

proti 30 dnevni odpovedi po **5%** in proti 60 dnevni odpovedi po **5½%**

Preskrbuje nakup in prodajo vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz, valut; zavaruje srečke proti kurzni izgubi pri žrebanjih; izvršuje vse bančne transakcije točno in kulantno.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Kuharica

teoretično in praktično izkušena, želi službo spremeniti. Ima posebno veselje v kako slovensko župnišče. Ivanka Gamerc, Celovec, Stauderhaus, I. stopnice, III. nadstropje.

! Paramenti !

Vse blago iz prekuhane, kisline proste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

Mašna oblačila v preprosti in tudi bogati opremi, dobro blago in poceni.

Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in štole zelo poceni.

Šmizete v različnih oblikah od K 1.— naprej. ::

Komplet z ovratnim trakom od K 2.— do K 2-80, kakršen je izdelek.

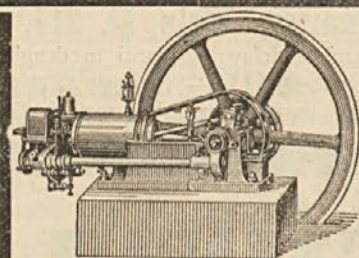
Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4.—, K 4-80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani stenj.

Prosimo, da poizkusite, in pripravljani smo, da bodete stalen odjemalec

oddelka za paramente, knjigarne in trgovine Jožefovega društva v Celovcu.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikalije, tudi hladnikove.

Vsak strokovnjak

Vam pove, da so

orig. Otmar-motor

stabilen ali nepremaklj. in

poljedelski stroji

iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Silno lepo posestvo.

Prodam ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trgovec v Celovcu.

Bogati boste!

20—30 K vsakdanjega zaslužka, če se pečate s prodajanjem mojih novosti. Tudi kot postransko opravilo. Pošljite svoj naslov na

Eksport ARNOLD WEISS
Dunaj, VII., Neustiftg. 137.

MI TRIJE SMO EDINI V TEM,

DO POVŠOD IN

BREZPDGOJNO

ZMAGA

PALMA KAUCŪKOV
PODPETNIK

Kuharico

sprejme trgovska hiša na deželi. Mesečna plača 24 do 30 kron. Ponudbe pod: „Pridna“ št. 20, pošto-ležeče Pliberk.

Vse želodčne nadloge

so nasledki

slabejšega prebavljanja.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno depozitno varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

— Po pošti se razpošilja vsak dan. —

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8— štiri velike steklenice, za K 22— 14 velikih steklenic poštino prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

„Slov. Straža“ Vam pravi: Ne pahnite od sebe sreče, ki se Vam ponuja!

Kupite **srbsko državno srečko iz l. 1888.** v izborni skupini 3 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 3-25, še boljše pa v skupini 4 srečk na 46 mesečnih obrokov po K 5-50 z 11 žrebanji vsako leto! Srbska srečka sama zamore se dobiti na mesečne obroke po samo eno krono!

Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov vsako leto!

Ne prezrite, da se dne 1. februarja 1913 vrši žrebanje **turških srečk** z glavnimi dobitki po 3-krat 400.000 in 3-krat 200.000 frankov vsako leto! Turške srečke so prej kot slej najboljše in povsem varne srečke. Mesečni obrok K 4-75. **Velika skupina** s turško, srbsko in še dvema drugima srečkama na mesečne obroke po K 6-25.

Vse ponudene srečke morajo biti izžrebane!

Naročnina za vsak mesec izhajajoče slovensko poročilo o žrebanjih vseh važnejših srečk stane letno 2 kroni. — Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Voščene sveče!

Za Svečnico priporočam velečastiti duhovščini svojo bogato zalogo vseh vrst

voščenih sveč in voščenk,

kilogram po **4 krone.** Vzamem v plačilo tudi vosek, ki se je odcedil in odpadel od sveč, in sicer kilogram po **2 kroni.** Razpošiljam zabojčke s tukaj plačano poštino za vsako poštno in železniško postajo.

Da točno postrežem velečastiti duhovščini, imam v zalogi vse vrste **mili-sveč** in **namiznih sveč.**

Se priporoča

Franjo Duchek, poprej Jožef Dufek, svečar
v Mariboru.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vztiga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gračevo.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odgovedi po **5 %**

proti 60 dnevni odgovedi po **5 1/2 %**